

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ДЯВОЛСКИЯТ КРАК

Превод от английски: Милена Попова, —

chitanka.info

Когато описвах от време на време някои от необикновените преживелици и интересните спомени, свързани с дългогодишното ми близко приятелство с Шерлок Холмс, непрестанно се сблъсках с трудностите, породени от неговата неохота делата му да получават гласност. Меланхоличният му и скептичен дух пренебрегваше възхищението на обществото, а след успешното решаване на някой случай нищо не го забавляваше повече от това да предостави славата на няколко сковани чиновници и да слуша с подигравателна усмивчица всеобщия хор от поздравления, отправени в грешна посока. Тъкмо това отношение на приятеля ми, а не липсата на интересни случаи бе причина през последните години да предавам на читателите толкова малко от записките си. Участието ми в някои от неговите приключения бе чест, която неизменно ме задължаваше да проявявам дискретност и сдържаност.

Затова толкова ме изненада телеграмата, която получих от Холмс миналия вторник — не е известно той да е писал писмо, когато телеграмата би свършила работа, — със следното съдържание:

Защо не им разкажеш за Ужаса в Корнуол — най-странния случай, който съм разследвал.

Нямам представа, какъв каприз на паметта го е накарал да си спомни този случай и да пожелае да го опиша. Но бързам да намеря бележките с точните подробности по случая и преди да е пристигнала нова телеграма с отмяна на разрешението, да изложи разказа пред читателите си.

През пролетта на 1897 година поради усилената работа, която изискваше голяма прецизност, утежнена може би от собственото му неблагоприятие, железният организъм на Шерлок Холмс прояви някои признаци на разклащане. През март същата година доктор Мур Агар от улица „Харли“, за чието драматично запознанство с Холмс може би ще разкажа някой ден, категорично препоръча прочутият частен детектив да остави всичките си дела и да се отдаде на пълна почивка, ако иска да избегне пълния срив. Към здравословното си състояние Холмс не проявяваше никакъв интерес, тъй като беше абсолютно погълнат от ставащото в главата му, но пред заплахата да бъде завинаги отстранен

от работа накрая изведнъж склони да смени обстановката и въздуха. И така в ранната пролет на същата година се озовахме в една къщица до залива Полдю в края на Корнуолския полуостров.

Мястото беше усамотено и особено подходящо за мрачното настроение на пациента ми. От прозорците на варосаната ни къщица, кацнала на тревист хълм, се откриваше гледка към зловещия полукръг на залива Маунтс, открай време смъртоносен капан за плавателните съдове, ограден от черни отвесни скали и осеян с подводни рифове, върху които безчет моряци са намерили смъртта си. Когато вятърът идва от север, заливът се простира спокоен и закътан и мами подмятаните от бурите кораби да хвърлят котва в него, за да си починат и да се скрият. Но после извива внезапен вихър, вилнеещият ураган от югоизток, котвите се късат, повлечени, корабите се устремяват към брега в последна битка с разпенените огромни вълни. Умният моряк стои далеч от това дяволско място.

Сушата наоколо бе унила като морето. Навред се виждаха мочурливи безлюдни сиво-кафяви хълмове, сред които някоя църковна камбанария сочеше местонахождението на старовремско селце. Във всички посоки из тресавището бяха пръснати следи от някакво изчезнало, напълно изгубено днес племе, оставило след себе си само причудливи каменни паметници, приютили праха на мъртвците ръбати могили и някакви ровове, следи от праисторически междуособици. Романтичната и тайнствена околност, страховитата атмосфера, останала след забравените племена, въздействаше на въображението на моя приятел и той прекарваше голяма част от времето в дълги разходки и самотни размисли из мочурищата. Древният корнуолски език също привличаше вниманието му, според теорията му бил сроден с халдейския и до голяма степен с езика на финикийците, идвали по тия места да купуват калай. Холмс получи пратка филологически книги и тъкмо се зае да развие тезата си, когато за мое съжаление и за негова нескрита радост неочаквано дори в тази поетична земя се оказахме въввлечени в произшествие, случило се едва ли не под носа ни, което изглеждаше по-напрегнато, по-завладяващо и неимоверно по-загадъчно от всички други, които ни бяха принудили да напуснем Лондон. На простикия живот, на спокойното и здравословно всекидневие рязко бе сложен край и се оказахме запратени в епицентъра на поредица от събития, които развълнуваха не

само Корнуол, но и цяла Западна Англия. Мнозина читатели може би си спомнят случая, наречен навремето „Ужасът в Корнуол“, макар че до лондонските вестници достигна изключително неточна версия. Сега, тринайсет години по-късно, ще изложа пред публиката истинските обстоятелства на този заплетен случай.

Вече споменах, че камбанариите издават селцата, с които е осеяна тази част на Корнуол. В най-близкото от тях — Треданик Уолас, къщите на двестатината обитатели са скупчени около стара, обрасла с мъх църква. Енорийският пастор господин Раундей имаше слабост към археологията и това стана повод за запознанството му с Холмс. Беше на средна възраст, едър и дружелюбен, голям познавач на околността. Покани ни на чай в дома си, където се запознахме и с господин Мортимър Трегенис, рентниер, който добавяше нещо към оскъдните доходи на пастора, плащайки наем за две стаи в просторната му къща. Като ерген свещеникът приемаше с радост това споразумение, макар че нямаше почти нищо общо с наемателя си, слаб тъмнокос очилат мъж с гърбица, която създаваше впечатлението за физическа уродливост. Спомням си, че по време на краткото гостуване пасторът ни се стори бърбив, а наемателят му — странно необщителен, тъжен, затворен човек със зареян поглед, погълнат от някакъв свой размисъл.

Та тези двама мъже нахълтаха в скромната ни дневна малко след закуска във вторник, 16 март, докато пушехме и се готвехме за всекидневната разходка из мочурищата.

— Господин Холмс — каза пасторът развълнувано, — през нощта се е случило невероятно странно и трагично произшествие. Нещо нечувано и невиджано. Просто съдбата ви изпрати тук точно сега, защото единствен вие в Англия можете да ни помогнете.

Хвърлих на натрапника не особено приветлив поглед, но Холмс извади лулата от устата си и се надигна на стола като стара хрътка, дочула познатия ловен призив. Покани с жест разпаления посетител и не по-малко развълнувания му спътник да седнат на канапето. Господин Мортимър Трегенис се владееше по-добре от пастора, но треперещите му кльоцави ръце и блясъкът в черните му очи показваха, че също е обзет от вълнение.

— Аз ли да говоря или вие? — обърна се той към пастора.

— Може би е по-добре да започнете вие като пръв свидетел на засега неизвестното за мен произшествие, което пасторът е видял след

това — каза Холмс.

Хвърлих поглед на свещеника, облечен набързо, и на наемателя му, седнал до него, спретнато и грижливо облечен, и се развеселих от изненадата, изписана на лицата им от простата дедукция на Холмс.

— Може би е по-добре първо аз да кажа няколко думи — рече пасторът, — а после вие да прецените дали да чуете подробностите от господин Трегенис, или да отидем веднага на мястото, където се е случила загадката. Нека в такъв случай ви обясня, че нашият приятел, който присъства тук, е гостувал снощи на двамата си братя Оуен и Джордж и на сестра си Бренда в дома им Треданик Уорта до стария каменен кръст. Тръгнал си е малко след десет, като ги е оставил да играят карти на масата в трапезарията в отлично здраве и настроение. Тъй като става рано, тази сутрин тръгнал натам преди закуска и бил настигнат от каретата на доктор Ричардс, който обяснил, че спешно го били повикали в Треданик Уорта. Естествено, господин Мортимър Трегенис тръгнал с него. Когато влязъл в къщата, заварил необикновена картина. Братята и сестра му седели около масата точно както ги бил оставил, картите още били пръснати пред тях, а свещите били изгорели до основи. Сестра му лежала в креслото умряла, а братята му седели от двете ѝ страни, смеели се, викали и пеели, напълно обезумели. На лицата и на тримата — мъртвата жена и двамата умопобъркани, било запечатано изражението на абсолютен ужас — сгърчена маска, страшна за гледане. В къщата нямало никой друг освен госпожа Портър, старата готвачка и икономка, която заявила, че през нощта била спала дълбоко и не била чула нищо. Нищо не било откраднато или разместено и няма абсолютно никакво обяснение, какво е могло толкова да ги ужаси, че да причини смъртта на жената и умопомрачението на двама силни мъже. Такова е накратко положението, господин Холмс, и ако можете да помогнете да го изясним, ще ни направите неоценима услуга.

И да се бях надявал, че някак ще мога да предумам приятеля си да се върне към спокойствието, което беше цел на пътуването ни, ми стигаше един поглед към напрегнатото му лице и свъсените вежди, за да разбере колко напразни са били очакванията ми. Той помълча известно време, потънал в размисъл за странната трагедия, нарушила мирното ни съществуване.

— Ще се заема със случая — рече накрая. — Поне на пръв поглед изглежда изключителен. Вие бяхте ли в къщата, господин Раундей?

— Не, господин Холмс. Господин Трегенис дойде у дома и ми разказа, а после, без да се бавим, дойдохме при вас за съвет.

— Какво е разстоянието от тук до къщата, където се е разиграла тази необикновена трагедия?

— Около девет километра.

— Тогава ще идем пеш. Но преди да тръгнем, трябва да ви задам няколко въпроса, господин Трегенис.

През цялото време другият ни посетител седеше мълчаливо, но аз бях забелязал, че съдържаното му вълнение е по-наситено от явната разпаленост на пастора. Той седеше с пребледняло изпито лице, тревожно втренчен в Холмс, вкопчил една в друга слабите си ръце. Побелелите му устни трепереха, докато слушаше разказа за ужасяващата беда, сполетяла семейството му, а в черните му очи сякаш се отразяваше нещо от ужаса в онази стая.

— Питайте, каквото желаете, господин Холмс — каза той с готовност. — Темата е тъжна, но ще ви отговоря откровенно.

— Разкажете ми за снощи.

— Както каза пасторът, господин Холмс, вечерях там, а след това Джордж, по-големият ми брат, предложи да поиграем вист. Седнахме да играем около девет. Тръгнах си към десет и петнайсет. Оставих ги около масата весели и щастливи.

— Кой ви изпрати?

— Госпожа Портър си беше легнала, затова излязох сам. Прозорецът на стаята, в която се намираха, беше затворен, но с вдигнати щори. Тази сутрин прозорците и вратите си бяха, както ги оставих, и нищо не навеждаше на мисълта, че в къщата е влизал външен човек. Само дето двамата бяха обезумели, а Бренда бе умряла от страх, с глава, отпусната на облегалката на креслото. Докато съм жив, няма да забравя тази гледка.

— Както ги излагате, фактите си съвсем необикновени — каза Холмс. — Доколкото разбирам, нямате хипотеза, която да ги обяснява по някакъв начин?

— Дяволски козни, господин Холмс, работа на дявола — извика Мортимър Трегенис. Било е нещо от оня свят. В стаята е влязло нещо,

което просто им е взело ума. Няма човек, способен да измисли и да направи подобно нещо!

— Е каза Холмс, ако въпросът е свързан със свръхестественото, той категорично не е в моята област. Преди да прибегнем до подобна теория, трябва да изчерпим всички естествени обяснения. Доколкото разбирам, господин Трегенис, вие не живеете със семейството си?

— Вярно е, господин Холмс, но това вече отдавна е минало. Семейството ми притежаваше калаени мини в Редрут, но после ги продаде на една компания и си осигури доход, достатъчен за издръжката ни. Няма да крия, че имах възражения при подялбата на парите и че за известно време това ни разделяше, но после всичко се прости и забрави и отново станахме задружни.

— Спомняте ли си нещо от онази съвместна вечер, което може да хвърли някаква светлина върху трагедията? Помислете добре, господин Трегенис, и най-дребното нещо би могло да ми помогне.

— Нищо не си спомням, сър.

— Роднините ви в обичайното си настроение ли бяха?

— Бяха в отлично настроение.

— Проявяваха ли безпокойство? Да са говорили за някаква близка опасност?

— Нямаше такава нещо.

— Значи не можете да добавите нещо, което да ми помогне?

Мортимър Трегенис се замисли за миг.

— Спомням си нещичко — каза накрая. — Седях на масата с гръб към прозореца, брат ми Джордж, с когото бяхме двойка, гледаше към прозореца. Забелязах, че се взира зад гърба ми, обърнах се и погледнах и аз. Щората беше вдигната, а прозорецът затворен, но виждах храстите на поляната и ми се стори, че нещо прошавна в тях. Не можех да разбера човек ли е или животно, просто си помислих, че има нещо. Когато го попитах какво е гледал, той ми каза, че имал същото усещане. Само това мога да ви кажа.

— Не отидохте ли да видите какво е?

— Не, не отдадохме значение.

— Значи, когато си тръгнахте, те нямаха никакво предчувствие за опасност?

— Никакво.

— Бихте ли ми обяснили как сте научили новината толкова рано сутринта.

— Имам навик да ставам рано и да правя разходка преди закуска. Тази сутрин едва бях излязъл, когато ме застигна каретата на доктора. Каза, че старата госпожа Портър е изпратила едно момче да го повика. Скочих в каретата при него и продължихме заедно. Когато стигнахме, влязохме в онази страшна стая. Явно свещите и огънят в камината бяха угаснали преди часове и роднините ми бяха останали на тъмно до зазоряване. Според доктора Бренда била починала поне преди шест часа. Нямаше никакви следи от насилие. Тя просто се беше отпуснала в креслото с онова изражение на лицето. Джордж и Оуен пееха нещо и ломотеха като огромни маймуни. Ужасяваща гледка! Усетих, че не мога да я понеса, а докторът пребледня като платно. Всъщност той направо се свлече в едно кресло почти безчувствен и замалко сам не се превърна в пациент.

— Забележително, необикновено! — каза Холмс, стана и си взе шапката. — Според мен е най-добре да тръгваме за Треданик Уорта, без повече да се бавим. Почти не са ми известни случаи, които от пръв поглед да поставят толкова странна загадка.

Действията ни през тази първа сутрин не допринесоха много за напредване на разследването. От самото начало обаче тя бе белязана от едно произшествие, което ми направи злоещо впечатление. До мястото на трагедията водеше тесен криволичещ селски път. Докато вървахме, чухме трополенето на карета, която ни приближаваше, и се дръпнахме встрани, за да ѝ направим място. Когато мина покрай нас, зърнах през прозорчето едно разкривено лице, което ни гледаше втренчено и се смееше. Изцъклените очи и скърцащите зъби минаха пред очите ми като кошмарно видение.

— Братята ми! — възкликна Мортимър Трегенис, силно пребледнял. — Карат ги в приюта в Хелстън.

Проследихме с ужасени погледи черната карета, която продължи с грохот по пътя си. После се отпавихме към злокобната къща, в която нещастниците са били застигнати от странната си съдба.

Беше голяма светла постройка, вила с просторна градина, вече изпълнена е пролетни цветя, разцъфтели на корнуолския въздух. Точно

към тази градина гледаше прозорецът на дневната, през който по думите на Мортимър Трегенис влязъл злият дух, който докарал обитателите до лудост. Холмс бавно и замислено се разходи между цветните лехи по пътеката, преди да влезе. Беше така погълнат от мислите си, че се препъна в едно ведро, разля го и намокри и краката ни, и пътеката. В къщата ни посрещна възрастната икономка госпожа Портър, която с помощта на една прислужничка се грижеше за домакинството. Тя с готовност отговори на всички въпроси на Холмс. Нищо не била чула през нощта. Напоследък господарите били в чудесно настроение, не помнела да са били по-весели и благоденстващи. Сутринта, като влязла в стаята и видяла кошмарната гледка около масата, припаднала от ужас. Щом се съвзела, отворила прозореца, за да влезе чист въздух, и побягнала към пътя, докато не срещнала един селски момък, когото пратила за доктора. Отнесли господарката в леглото ѝ на горния етаж. Наложило се четирима яки мъже да помагат, докато вкарат братята в каретата на приюта. Тя нямало да остане в къщата и ден повече, още следобед заминавала при семейството си в Сент Айвс.

Качихме се да видим покойната. Макар да приближаваше средна възраст, личеше си, че госпожица Бренда Трегенис е била много хубава преди години. Мургавото ѝ лице е изрязани черти беше красиво дори в смъртта, но все още сгърчено от ужаса, последното чувство, което бе изпитала. След това слязохме пак в дневната, където се бе разиграла необикновената трагедия. В камината още имаше въглени и пепел. На масата стояха свещниците с изгорели докрай свещи и разпръснатите карти. Столовете бяха наредени до стените, но всичко останало си беше като предната вечер. Холмс закрачи из стаята внимателно, седнаше в различните кресла, разместваше ги и възстановяваше положението им. Провери каква част от градината може да се види, разгледа пода, тавана и камината. Но нито за миг не видях в очите му внезапното пламъче и стиснатите устни, които да ми подсказват, че е съзрял светлина в непрогледния мрак.

— Защо камината е била запалена? — попита той. — Винаги ли са я палили в тази малка стая през пролетта?

Мортимър Трегенис обясни, че вечерта била студена и влажна. Затова, след като той дошъл, запалили камината.

— Какво възнамерявате да правите сега, господин Холмс? — попита той.

Приятелят ми се усмихна и сложи ръка на рамото ми.

— Смятам, Уотсън, отново да започна да се троя с лулата, за което ти толкова често и с основание ме порицаваш — каза той. — С ваше разрешение, господа, ние ще се върнем в нашата квартира, тъй като е малко вероятно да открием тук нещо повече. Ще обмисля фактите, господин Трегенис, и ако нещо ми хрумне, непременно ще го споделя с вас и с пастора. Засега ви желая приятен ден.

Не мина много време, след като се бяхме върнали във вила Полдю, когато Холмс наруши проточилото се мълчание. Той седеше свит в креслото и изпитото му аскетично лице едва се виждаше сред синкавите облаци дим със свъсени черни вежди и сбърчено чело, с пуст и отсъстващ поглед. Накрая остави лулата и стана.

— Така нищо няма да излезе, Уотсън! — каза той. — Да се поразходим край скалите и да потърсим кремъчни стрели. По-вероятно е да открием нещо подобно, отколкото улики за решаването на тази загадка. Да караш ума си да работи без достатъчно материал, е все едно да пришпорваш някаква машина. Накрая тя ще стане на парчета. Морски въздух, слънце и търпение, Уотсън. Всичко останало ще дойде от само себе си. Хайде сега спокойно да разгледаме положението — продължи той, докато вървахме покрай скалите. — Здравно да се заловим и за най-малкото нещо, което знаем, за да сме готови, дойдат ли нови факти, да ги разположим на местата им. На първо място приемам, че нито един от двамата ни не е готов да признае дяволска намеса в човешките дела. Така че напълно изключваме този фактор. Много добре. Остават трима души, изплашени до смърт от някаква съзнателна или несъзнателна човешка намеса. Това са неоспоримите факти. И така, кога се е случило това? Ако приемем, че разказът на господин Мортимър Трегенис отговаря на истината, очевидно е станало веднага след излизането му от стаята. Този момент е много важен. Предполага се, че инцидентът се е разиграл няколко минути след това. Картите още са били на масата. Вече е бил минал часът, в който обикновено си лягат. А те не са променили положението си, не са отместили столовете. Ето защо, повтарям, станало е непосредствено след като той е излязъл от стаята, но не по-късно от единайсет. Следващият логичен ход е да проверим, доколкото е възможно, къде е

ходил Мортимър Трегенис, след като е излязъл от стаята. Както изглежда, този въпрос не поражда подозрения. Естествено, човек като теб, който познава методите ми, е отгатнал хитрината с несръчното прекатурване на ведрото, чрез която се сдобих с по-ясни отпечатъци от обувките му. Те отлично се виждаха в мокрия пясък. Спомняш си, че снощи също е било влажно, и не беше трудно, след като вече имах мостра, да различа неговите отпечатъци сред останалите и да ги проследя. По всичко личи, че е тръгнал право към къщата на пастора. В такъв случай, ако Мортимър Трегенис излиза от сцената и причина за произшествието е външен човек, как можем да разберем кой е бил той и по какъв начин е предизвикал такъв ужас? Госпожа Портър може да бъде елиминирана, тя очевидно е безобидна. Има ли доказателства, че някой се е промъквал до прозореца и е направил нещо, предизвикало лудост у тези, които са го видели? Единственото предположение в тази посока идва от самия Мортимър Трегенис, който твърди, че брат му бил споменал за някакво движение в градината. Това е странно, тъй като нощта е била дъждовна, мъглива и тъмна. Всеки, който е искал да уплаши тези хора, е трябвало да иде чак до прозореца, за да го видят. Под прозореца има цветна леха, почти метър широка, но в нея не личат никакви отпечатъци. В такъв случай е трудно да си представим как някой отвън би могъл да направи на хората в къщата толкова ужасяващо впечатление, не можем и да открием някакъв мотив за подобно странно и сложно покушение. Виждаш ли пречките, Уотсън?

— Единствено те са съвсем явни — отвърнах убеден.

— И все пак, щом съберем още малко факти, ще докажем, че не са непреодолими — каза Холмс. — Смятам, Уотсън, че в обемистия си архив можеш да намериш не по-малко оплетени случаи. А засега, докато не се сдобием с по-точни сведения, да оставим тази загадка настрана и да посветим останалата част от предобеда на търсене на неолитния човек.

Сигурно съм отбелязвал способността на моя приятел да отвлича ума си от даден въпрос, но никога не съм се дивил на това повече, отколкото в онова пролетно утро в Корнуол, когато в продължение на два часа той разказваше за келти, крайници на стрели и грънци тъй безгрижно, като че ли не го чакаше разбулването на зловеща загадка. Едва когато се върнахме в къщата и заварихме очакващ ни посетител,

Холмс бързо насочи мислите си обратно към въпроса. Никой от нас не попита кой е посетителят. Масивното тяло, набразденото от дълбоки бръчки лице със сурови очи и ястребов нос, прошарената коса, която почти бръскаше тавана, брадата — тъмноруса по края и бяла около устата, е изключение на никотиновото потъмняване от вечната му пура — всичко това беше добре познато и в Лондон, и в Африка и можеше да принадлежи само на прочутия ловец на лъвовете пътешественика доктор Леон Стърндейл. Бяхме чули, че бил наблизко, дори веднъж-дваж зърнахме високия му силует по пътеките из мочурището. Той обаче не се приближаваше към нас, а и на нас не ни хрумваше да отидем при него, тъй като всички знаеха за любовта му към усамотението, която го караше да прекарва по-голямата част от промеждутъците между пътешествията си в малка колиба в затъntenите гъсталаци. Тук сред книгите и картите живееше в пълно отшелничество, като сам се грижеше за скромните си нужди и не проявяваше почти никакъв интерес към живота на съседите си. Затова се изненадах, когато го чух настойчиво да пита Холмс постигнал ли е някакъв напредък в разгадаването на тайнственото престъпление.

— Селските полицаи са в пълно недоумение — каза той, — но може би вашият голям опит ви е подсказал някакво разбираемо обяснение. Единственото ми основание да ви моля да споделите с мен това е, че по време на множеството ми престои тук се сближих със семейство Трегенис, които всъщност са ми братовчеди по майчина линия, и необикновената им участ, естествено, е тежък удар за мен. Бях вече на път за Африка, бях стигнал до Плимът, но тази сутрин научих за станалото и веднага се върнах, за да помогна на разследването.

Холмс повдигна учуден вежди.

— Значи си изпуснахте кораба?

— Ще се кача на следващия.

— Мили Боже, това наистина е приятелство.

— Нали ви казах, бяха ми роднини.

— Точно така, братовчеди по майчина линия. Багажът ви на кораба ли беше?

— Част от него — да, но по-голямата част остана в хотела.

— Ясно. Но събитието вероятно още не е стигнало до вестниците в Плимът?

— Не, сър, получих телеграма.

— Ще позволите ли да запитам от кого?

По неприветливото лице на изследователя мина сянка.

— Много сте любопитен, господин Холмс.

— Такава ми е работата.

С известно усилие доктор Стърндейл възстанови нарушеното си самообладание.

— Нямам нищо против да ви кажа — рече той. — Телеграмата бе изпратена от господин Раундей, пастора.

— Благодаря — каза Холмс. — А в отговор на първоначалния ви въпрос ще кажа, че случаят все още не ми е напълно ясен, но храня сериозни надежди да го реша. Да кажа повече, би било прибързано.

— Може би няма да имате нищо против да ми съобщите дали подозренията ви имат някакъв конкретен адрес?

— Не, не съм в състояние да ви отговоря.

— Значи съм си изгубил времето и няма защо да удължавам това посещение.

Прочутият доктор си тръгна доста раздразнен, а пет минути след него излезе и Холмс. Видях го отново чак вечерта, когато се прибра с унила походка и изнурено лице, от което разбрах, че разследването не е напреднало особено. Прочете набързо телеграмата, която го чакаше, и я хвърли в камината.

— Беше от хотела в Плимът, Уотсън — каза. — Научих името му от пастора и телеграфирах, за да проверя дали разказът на доктор Стърндейл отговаря на истината. Явно наистина е бил там миналата нощ и е оставил част от багажа си да отпътува за Африка, а самият той се е върнал, за да присъства на разследването. Какви изводи си правиш от това, Уотсън?

— Дълбок интерес.

— Да, много дълбок интерес. Тук има някаква нишка, която още не сме хванали, а тя може да ни преведе през лабиринта. Горе главата, Уотсън, сигурен съм, че тепърва ще узнаем нови факти. А щом това стане, пречките бързо ще останат зад нас.

Тогава не подозирах колко скоро думите на Холмс ще станат истина, нито пък колко странни и зловещи неща ще се случат и ще отворят съвършено нова насока в разследването. На сутринта се бръсних до прозореца, когато чух конски тропот и видях двуколка,

която се носеше в галоп по пътя. Тя спря пред нашата врата, от нея скоочи пасторът и се втурна по пътечката през градината. Холмс вече се беше облякъл и забърза надолу да го посрещне.

Посетителят ни беше така развълнуван, че едва можеше да говори, но накрая въпреки запъхтяното дишане и възклицанията подзе трагичния си разказ.

— Ние сме във властта на дявола, господин Холмс! Клетото ми паство е жертва на дявола! — извика той. — В него вилнее самият сатана! Всички сме в ръцете му!

Той подскачаше от вълнение и ако не бяха пепелявото му лице и слисаният поглед, щеше да е смехотворен. Накрая чухме ужасната новина.

— Господин Мортимър Трегенис е умрял тази нощ. Точно като сестра си.

Холмс се изправи рязко в мигновен изблик на енергия.

— Ще има ли в двуколката ви място и за нас?

— Да.

— В такъв случай, Уотсън, ще отложим закуската. Господин Раундей, изцяло сме на ваше разположение. Бързо, бързо, докато не са разместили нещата.

Наемателят заемаше две стаи една над друга в дома на свещеника. Отдолу беше голяма дневна, отгоре — спалнята. Прозорците гледаха към поляната за крокет, която стигаше до къщата. Пристигнахме преди доктора и полицията и нищо не беше докосвано. Нека опиша картината, както я видяхме в мъгливото мартенско утро. Тя никога няма да се изличи от паметта ми.

Въздухът в стаята беше ужасно и потискащо задушен. Прислужничката, която първа беше влязла, беше отворила прозореца, иначе щеше да е още по-нетърпимо. Може би това се дължеше на факта, че посред масата блещукаше и пушеше газена лампа. До нея седеше мъртвецът, отпуснат на стола си с отметната глава, така че рядката му брада стърчеше, очилата му се бяха озовали на челото, а мършавото му мургаво лице, обърнато към прозореца, бе разкрито в същото изражение на ужас, както при покойната му сестра. Крайниците му бяха сгърчени, а пръстите изкривени, сякаш бе умрял от истински пристъп на страх. Беше облечен, макар да си личеше, че го

е сторил набързо. Вече бяхме научили, че през нощта е спал в леглото си и трагичната му кончина е настъпила рано сутринта.

Всеки, който видеше внезапната промяна, настъпила с Холмс, след като влезе в стаята, където се бе разиграла трагедията, би разбрал каква огнена енергия се криеше под невъзмутимата му външност. За миг той се напрегна и се съсредоточи докрай, очите му заблестяха, лицето му застина, ръцете и краката му затрепериха от напрежение. Излезе на поляната, после влезе през прозореца, обиколи стаята, качи се в спалнята. Беше досущ като гонче, душешо за следа. Обиколи бързо спалнята, накрая отвори прозореца, което явно породило в него нов изблик на енергия, защото се надвеси навън с възклицания на интерес и доволство. После се втурна надолу по стълбите, излетя през отворения прозорец, просна се на поляната, малко след това рязко се изправи и пак влетя в стаята с енергията на ловец, попаднал по следите на дивеча. Разгледа лампата — съвсем обикновена — с най-голямо внимание, мерейки нещо. Подробно огледа с лупата си капачето над шишето, изчегърта малко сажди, полепнали отгоре му, и ги сложи в един плик за писма, който прибра в бележника си. Накрая, тъкмо когато пристигнаха докторът и полицаите, направи знак на пастора и тримата излязохме на поляната.

— Радвам се да ви съобщя, че наблюденията ми не са съвсем безплодни — започна той. — Не мога да остана и да говоря с полицията, но ще ви бъда изключително задължен, господин Раундей, ако предадете на инспектора поздравите ми и насочите вниманието му към прозореца в спалнята и лампата в дневната. И сами по себе си те говорят много, но, взети заедно, водят до почти неоспоримо заключение. Ако полицията желае да получи още сведения, ще се радвам да ги посрещна у дома. А сега, Уотсън, смятам, че другаде ще бъдем по-полезни.

Може би полицаите не одобряваха намесата на един любител или си въобразяваха, че са попаднали на обещаваща следа, но през следващите два дни никой не ни потърси. Холмс прекара част от това време в къщата, като пушеше и размишляваше, но по-голямата част посвети на разходки из околността, на които тръгваше сам и се връщаше след часове, без да каже и дума къде е бил. Един експеримент ми подсказа каква е посоката на разследването му. Беше купил лампа — съвсем същата като онази, която гореше в стаята на

Мортимър Трегенис в сутринта на трагедията. Напълни я със същата газ, която използваша в дома на свещеника, и грижливо отчете времето, необходимо, за да изгори докрай. А другия му, далеч по-неприятен експеримент вероятно няма да забравя никога.

— Сигурно си забелязал, Уотсън — каза той един следобед, — че в различните разкази, които чувахме, има една-единствена прилика. И в двата случая става дума за влиянието на въздуха върху тези, които първи са влезли в стаята. Спомняш си, че когато описа пристигането си в дома на своите братя, Мортимър Трегенис отбеляза, че щом влязъл в стаята, докторът се свлякъл на един стол. Забравил ли си? Е, уверявам те, така беше. Спомни си и думите на госпожа Портър, икономката, която припаднала, щом влязла в стаята, и след това отворила прозореца. Във втория случай — със самия Мортимър Трегенис — не може да си забравил ужасната смрад, която ни лъхна в стаята, макар прислужничката вече да бе проветрила. Когато я разпитах, тя ми каза, че се почувствала толкова зле, че се наложило да си легне. Трябва да признаеш, Уотсън, че тези факти са много показателни. И в двата случая има доказателства за отровен въздух. Освен това и в двата случая в стаята гори нещо — камина и лампа. Камината е била нужна, но лампата е била запалена — както показва количеството изгоряла газ — много след изгрев-слънце. Защо? Със сигурност защото има някаква връзка между тези три неща: огъня, задушния въздух и накрая лудостта или смъртта на клетниците. Не е ли ясно?

— Така излиза.

— Поне можем да го приемем за работна хипотеза. Да предположим тогава, че и в двата случая е горяло нещо, което е изпускарало във въздуха токсично вещество, причиняващо странни последици. Много добре. В първия случай, със семейство Трегенис, то е било сложено в камината. Прозорецът е бил затворен, но част от дима е отивала в комина. Затова би било редно последиците от отравянето да са по-слаби, отколкото във втория случай, когато не е имало никакво проветрение. И резултатът го потвърждава, тъй като в първия случай е умряла само жената, чийто организъм е по-крехък, а другите са били сполетени от временно или постоянно умопомрачение, което явно е първата последица от опиата. Във втория случай той е подействал с пълна сила. Следователно фактите

подкрепят хипотезата за отрова, която действа чрез изгаряне. Като стигнах дотам, аз, естествено, претърсих стаята на Мортимър Трегенис за остатъците от това вещество. Логичното място, където трябваше да търся, беше капачето над шишето на лампата. Както и очаквах, забелязах там наслоени сажди, а по края — кафеникав прах, който не беше изгорял докрай. Както видях, взех половината от него и го сложих в един плик.

— Защо само половината, Холмс?

— Не е в стила ми, драги Уотсън, да възпрепятствам работата на полицията. Оставям им всички доказателства, които намирам. Отровата си остана там, стига да проявят съобразителността да я открият. А сега, Уотсън, ще запалим нашата лампа, като преди това отворим прозореца, за да не се стигне до преждевременна кончина на двама заслужили членове на обществото. Ти самият ще седнеш в креслото близо до прозореца, освен ако като разумен човек не решиш, че не искаш да имаш нищо общо с тази работа. О, ще останеш до края на представлението, така ли? Знаех си, че мога да разчитам на моя Уотсън. А това кресло ще сложа срещу твоето, за да бъдем един срещу друг на приблизително еднакво разстояние от отровата. Вратата ще оставим откритата. Така всеки от нас ще може да вижда другия и да прекрати опита, ако симптомите станат тревожни. Ясно ли ти е всичко? Добре, тогава изваждам от плика праха — или поне това, което е останало от него — и го слагам над горящата лампа. Така! Сега, Уотсън, да седнем и да видим какво ще стане.

Не се наложи да чакаме дълго. Едва бях седнал в креслото, когато усетих тежка мускусна миризма, остра и противна. След като я поех, умът и въображението ми вече не бяха в моята власт. Плътен черен облак се завъртя пред очите ми и разумът ми каза, че в този облак, все още невидимо, но готово да се нахвърли върху мен, се спотайва всичко неизразимо ужасяващо, цялото чудовищно и неописуемо зло във вселената. Прозирни сенки се завъртяха и заплуваха в черния облак и всяка от тях беше заплаха и предупреждение за нещо идващо, предизвестие, че на прага стои нещо неописуемо, чиято сянка бе достатъчна, за да разруши душата ми. Обхвана ме вледеняващ ужас. Усетих, че косата ми настръхва, очите ми се изцъклят, устата ми зяпва и езикът ми се подува. Хаосът в главата ми бе толкова страшен, че нещо непременно трябваше да се

скъса. Опитах се да викам и в дрезгавото грачене, което излезе, едва познах гласа си, далечен и откъснат от мен. В същия миг в опит да избягам разкъсах облака на отчаянието и зърнах лицето на Холмс, бяло, сковано и измъчено от ужас — със същия израз, който бях видял на лицата на умрелите. Тъкмо този образ ми върна за миг разума и силата. Скочих от креслото, хванах Холмс с две ръце, изтеглих го залитащ през вратата и след миг се проснахме на тревата един до друг, като виждахме само яркото слънце, което си пробиваше път през адския облак на ужас, в който бяхме потопени. Той бавно се вдигаше от душите ни подобно на мъглата наоколо и най-сетне спокойствието и разумът се върнаха. Седяхме на тревата и бършехме студената пот от челата си, като се разглеждахме един друг, за да видим дали не са останали някакви следи от ужасното преживяване.

— Ей Богу, Уотсън! — каза накрая Холмс с треперещ глас. — Дължа ти благодарност и извинение. Недопустимо е да правиш подобни опити дори със себе си, а какво остава за приятел. Наистина те моля за прошка.

— Знаеш — отвърнах развълнуван, защото никога не бях надничал толкова дълбоко в душата на Холмс, — че за мен е висша радост и чест да ти помагам.

Но той веднага възвърна полушеговитото си, полуцинично отношение, което обикновено проявяваше към околните.

— Излишно ще е да ни докарват до лудост, драги Уотсън — каза той. — Един непредубеден наблюдател категорично ще заяви, че сме си били луди и преди да се заемем с толкова безумен експеримент. Признавам, изобщо не предполагах, че резултатът може да се окаже толкова незабавен и сериозен.

Той се втурна в къщата и след миг се появи с горящата лампа. Държеше я колкото може по-далеч от лицето си и я хвърли в къпинака.

— Трябва да изчакаме стаята да се проветри. Мога ли да смятам, Уотсън, че вече не изпитваш и капка съмнение, как са станали трагедиите?

— Никакво.

— Но причината остава все така неясна. Да идем в беседката и да поговорим. Тази зловеща смрад още ми дращи на гърлото. Според мен трябва да признаем, че макар и да е жертва във втория случай, уликите сочат Мортимър Трегенис като виновник за първия. Не бива

да забравяме най-вече, че е имало някаква семейна свада, последвана от помирение. Не можем да кажем колко остра е била свадата и колко искрено помириението. Но като си спомня Мортимър Трегенис с лукавата му физиономия и злобните очички зад очилата, не бих казал, че е човек, склонен да прощава. Освен това си спомняш, че идеята за нечие присъствие в градината, която за малко отвлеche вниманието ни от истинската причина за трагедията, беше именно негова. Имал е мотив да ни насочи по лъжлива диря. И накрая, ако не е той човекът, хвърлил в камината това вещество на излизане, кой го е сторил? Всичко се е случило непосредствено след неговото излизане. Ако е дошъл някой друг, семейството би станало да го посрещне. Освен това в мирния и тих Корнуол никой не ходи на гости след десет часа вечерта. Значи можем да приемем, че всички доказателства сочат за виновник Мортимър Трегенис.

— Тогава неговата смърт е самоубийство!

— Да, Уотсън, на пръв поглед това предположение не е изключено. Нищо чудно човек, на чиято съвест тежи вината за ужасната трагедия в собственото му семейство, измъчван от угризения на съвестта, да си отреди същата участ. Съществуват обаче убедителни доводи срещу това. За щастие в Англия има един човек, който знае всички подробности, и аз се погрижих днес следобед да ги научим лично от него. О! Малко е подранил. Ако обичате, елате насам, доктор Стърндейл. Проведохме малък химически опит на закрито, вследствие на който стаята ни не е особено подходяща за посрещането на толкова изтъкнат гост.

Бях чул как тропна градинската порта, и по пътеката се появи величествената фигура на прочутия изследовател на Африка. Той изненадан тръгна към беседката, в която седяхме.

— Пратили сте да ме повикат, господин Холмс. Получих бележката ви преди около час и дойдох, макар всъщност да не знам защо трябва да се подчиня на призовката ви.

— Може би до края на срещата ни ще изясним това — каза Холмс. — А междувременно съм ви много задължен за любезното съгласие да дойдете. Извинете ни за това импровизирано гостуване на открито, но с приятеля ми доктор Уотсън току-що добавихме нова глава в мистерията, която вестниците наричат „Ужасът в Корнуол“, и за момента предпочитаме чист въздух. А и може би е добре да

разговаряме там, където няма опасност да ни подслушват, понеже въпросите, които ще обсъждаме, ви засягат лично.

Изследователят извади пурата от устата си и се вторачи мрачно в моя приятел.

— Нямам представа, сър — каза той, — какво може да е това, което ме засяга дълбоко лично.

— Убийството на Мортимър Трегенис — рече Холмс.

За миг съжалих, че не съм въоръжен. Свирепото лице на Стърндейл стана тънмораво, очите му заблестяха яростно, а на челото му изпъкнаха преплетени вени, когато се хвърли към приятеля ми със свити юмруци. После спря и с неимоверно усилие си наложи маската на хладно, сковано спокойствие, което може би предвещаваше повече опасност от изблика на ярост.

— Толкова дълго съм живял сред диваци и отвъд закона — каза той, — че накрая сам станах закон за себе си. По-добре, господин Холмс, да не забравяте това, защото нямам желание да пострадате.

— Аз също нямам желание вие да пострадате, доктор Стърндейл. И най-убедителното доказателство е фактът, че въпреки всичко, което знам, изпратих да повикат вас, а не полицията.

Стърндейл седна с въздишка, стреснат може би за пръв път в бурния си живот. В поведението на Холмс имаше спокойна, уверена мощ, срещу която не можеше да се противи. Гостът ни заекна за миг, конвулсивно свивайки и отпусчайки едрите си длани.

— Какво искате да кажете? — попита накрая. — Ако това е блъф от ваша страна, господин Холмс, сгрещили сте обекта за своя опит. Престанете да стреляте напосоки. Какво всъщност твърдите?

— Ще ви кажа — продължи Холмс, — и то защото се надявам на откровеността да отвърнете с откровеност. Какъв ще бъде следващият ми ход, зависи изцяло от това, как ще се защитите.

— Да се защитя ли?

— Да, сър.

— И от какво да се защитавам?

— От обвинението в убийство на Мортимър Трегенис.

Стърндейл попи челото си с кърпичка.

— Бога ми, вие се шегувате — каза той. — Всичките си успехи ли постигате с гениалната си способност да блъфирате?

— Не аз, вие блъфирате, доктор Стърндейл — каза неумолимо Холмс. — Като доказателство ще изложа пред вас някои факти, върху които изградих заключенията си. Завръщането ви от Плимът, след като сте оставили по-голямата част от багажа си да отпътува за Африка, първо ми подсказа, че вие сте един от факторите, които трябва да имам предвид, когато възстановявам тази трагедия...

— Върнах се...

— Чух основанията ви и ги смятам за неубедителни и незадоволителни. Ще прескочим това. Дойдохте да ме попитате кого подозирам. Отказах да ви отговоря. Тогава отидохте до дома на свещеника, почакахте отвън известно време и накрая се върнахте във вилата си.

— Откъде знаете?

— Проследих ви.

— Не забелязах никого.

— Точно така става, когато аз следя някого. После сте прекарвали във вилата си безсънна нощ и сте замисляли някакви планове, които на сутринта сте се заели да приведете в действие. Излезли сте от къщи при изгрев-слънце и сте напълнили джоба си с червеникавия чакъл, струпан пред портата ви.

Стърндейл се изправи рязко, втренчил изумен поглед в Холмс.

— После сте извървели крадешком разстоянието от километър и нещо до дома на пастора. Ще отбележа, че сте носили същите спортни обувки, които и в момента са на краката ви. Минали сте през овощната градина и живия плет и сте се озовали под прозореца на наемателя Трегенис. Вече е било светло, но всички са спели. Извадили сте от джоба си шепи чакъл и сте го хвърлили по горния прозорец...

Стърндейл скочи на крака.

— Вие сте самият дявол! — извика той.

Холмс се усмихна в отговор на комплимента.

— Наложило се е да хвърлите две-три шепи, докато той се покаже. Помолили сте го да слезе долу. Той се е облякъл набързо и е слязъл в дневната. Влезли сте през прозореца. Провели сте с него кратък разговор, по време на който сте се разхождали из стаята. После сте излезли, като сте затворили прозореца и сте застанали отвън на поляната, за да наблюдавате ставащото. И накрая, след като Трегенис е издъхнал, сте се върнали вкъщи по същия път. Е, доктор Стърндейл,

как ще оправдаете подобни действия и как ще обясните мотивите си? Ако смятате да извъртате или да хитрувате, уверявам ви, няма да се поколебая да предам случая на властите.

Докато посетителят ни слушаше обвинителя си, лицето му бе станало пепеляво. Той седя известно време замислен, заровил лице в дланите си. После с внезапно и рязко движение извади от джоба си една снимка и я хвърли на масата пред нас.

— Затова го направих — каза той.

Беше снимка на много красива жена. Холмс се наведе да я разгледа.

— Бренда Трегенис — каза той.

— Да, Бренда Трегенис — повтори нашият посетител. — Обичах я от години. Тя също. Това е тайната на уединението ми в Корнуол, на което хората толкова се чудеха. Единственото същество на света, което ми беше скъпо. Не можех да се ожена за нея, защото имам жена, която ме напусна отдавна, без да мога да се разведа заради жалките английски закони. Бренда чакаше с години. Аз чаках с години. И ето какво дочакахме.

Страшно ридание разтърси мощното му тяло, той се хвана за гърлото. После се овладя с усилие и продължи да разказва.

— Пасторът знаеше. Беше ни довереник. Ще ви каже, че тя беше ангел, слязъл на земята. Затова ми телеграфира и аз се върнах. Какво значение имаха багажът и пътуването ми, когато научих какво е сполетяло моята любима? Ето ви обяснението за постъпката ми, господин Холмс.

— Продължете — каза приятелят ми.

Доктор Стърндейл извади от джоба си книжен пакет и го сложи на масата. На него пишеше *Radix pedis diaboli*, а под надписа един червен етикет предупреждаваше за отрова. Той го побутна към мен.

— Разбрах, че сте лекар, сър. Чували ли сте някога за този препарат?

— Корен от дяволски крак! Не, никога.

— Това не хвърля сянка върху професионалната ви осведоменост — каза той, — защото, доколкото знам, с изключение на една мостра в лабораторията в Буда, в Европа няма друг образец от него. Още не е известен нито на фармакопееята, нито в трудовете по токсикология. Коренът има формата на крак, получовешки, полукози — оттам и

странното име, което му е дал един мисионер ботаник. Използва се като отрова за мъчения от някои знахари в определени райони на Западна Африка, които го пазят в тайна. С този образец се сдобих при изключително странни обстоятелства в страната Убанги.

— Ще ви разкажа всичко, господин Холмс, защото вие вече знаете толкова много, че е в мой интерес да разберете всичко. Вече ви обясних какво ме свързваше със семейство Трегенис. Заради сестрата поддържах приятелски отношения и с братята. Имаше семеен скандал за пари, който отчужди Мортимър, но всички мислеха, че нещата са се изгладили, и след това се виждах с него, както и с останалите. Той беше лукав и коварен човек, интригант, на няколко пъти имах повод да го заподозра, но нямах причина да се скарам с него сериозно. Един ден, едва преди две седмици, дойде във вилата ми, за да му покажа сбирката си от африкански забележителности. Сред тях бе и този прах. Обясних му за странните му качества, за това, как стимулира мозъчните центрове, които контролират страха, и как съдбата на клетия туземец, подложен на мъчения от жреца на племето, е лудост или смърт. Казах му и колко безсилна е европейската наука пред въздействието му. Не знам как го е взел, защото през цялото време бях в стаята, но не се съмнявам, че докато съм отварял разни шкафове и съм се навеждал над разни кутии, е успял да вземе малко от дяволския крак. Добре си спомням как ме засипа с въпроси, какво количество и колко време е нужно, за да подейства, но и през ум не ми мина, че може да пита с някаква конкретна цел. Сетих се за това едва когато получих телеграмата от пастора в Плимът. Злодеят си мислеше, че когато новината стигне дотам, вече ще съм в морето и ще се изгубя с години в джунглите на Африка. Но аз незабавно се върнах. Разбира се, щом чух подробностите, и за миг не се усъмних, че е била използвана моята отрова. Дойдох при вас с надеждата, че може да сте открили някакво друго обяснение. Но не можеше да има друго. Бях убеден, че Мортимър Трегенис е убиецът, че заради парите и за да остане единствен настойник на общото имущество, бе подложил роднините си на въздействието на дяволския крак. Така беше причинил лудостта на братята си и смъртта на сестра си Бренда, едничкото същество, което съм обичал и което ме е обичало. Беше извършил престъпление. Но какво щеше да бъде наказанието му? Да се обърна към правосъдието? Къде бяха доказателствата ми? Знаех, че всичко е

станало точно така, но как щях да накарам провинциалните съдебни заседатели да повярват на толкова фантастичен разказ? Можеше да успеея, но можеше и да се проваля. А нямах право на това. Душата ми искаше мъст. Вече ви казах, господин Холмс, че прекарах по-голямата част от живота си извън закона и накрая се превърнах в свой собствен закон. Така беше и сега. Реших, че и него трябва да го сполети съдбата, която бе отредил на другите. Ако не станеше, щях да го накажа със собствените си ръце. В момента в цяла Англия няма друг човек, който по-малко да милее за живота си. Казах ви всичко. Вие самият открихте останалото. Наистина, след безсънната нощ излязох рано. Предвидих, че ще е трудно да го събудя, затова взех малко чакъл от купчината, която споменахте. Той слезе и ми отвори прозореца на дневната. Отправих му обвиненията си. Казах му, че съм дошъл и като съдия, и като палач. Щом видя револвера ми, нещастникът се сви на стола като парализиран. Запалих лампата, сложих праха отгоре и заставах пред прозореца, готов да изпълня заплахата си да го застрелям, ако се опита да излезе. След пет минути издъхна. Господи, каква смърт! Но сърцето ми остана каменно, защото всичко това вече го бе изтърпяла невинната ми любима. Това е разказът ми, господин Холмс. Ако някога сте обичали, може би и вие бихте сторили същото. Във всеки случай аз съм в ръцете ви. Направете, каквото пожелаете. Както казах, няма човек, който по-малко да се бои от смъртта.

Холмс помълча известно време.

— Какво възнамерявахте да правите след това? — попита накрая.

— Смятах да потъна в дебрите на Централна Африка. Работата ми там е завършена наполовина.

— Довършете я — каза Холмс. — Аз поне не възнамерявам да ви попреча.

Доктор Стърндейл надигна великанското си тяло, поклони се тържествено и излезе от беседката. Холмс запали лулата си и ми подаде кесията с тютюн.

— Малко дим, който не е отровен, ще внесе приятно разнообразие — каза той. — Според мен трябва да се съгласиш, Уотсън, че това не е случай, в който дългът ни зове да се намесваме. Разследването ни беше независимо, такива трябва да са и действията ни. Ти няма да издадеш този човек, нали?

— Категорично не — отвърнах аз.

— Никога не съм обичал, Уотсън, но ако това се беше случило с любимата ми жена, сигурно щях да постъпя също като ловеца на лъвовете, взел закона в свои ръце. Кой знае? Е, Уотсън, не желая да те обиждам, като ти обяснявам очевидни неща. Разбира се, отправната точка в проучванията ми беше чакълът по перваза на прозореца. В градината на пастора няма нищо подобно. Едва когато вниманието ми бе привлечено от доктор Стърндейл и вилата му, видях откъде се е взел. Лампата, запалена посред бял ден, и остатъците от праха по капачето, бяха следващите брънки в логическата верига. А сега, драги ми Уотсън, смятам, че можем да забравим този въпрос и с чиста съвест да се върнем към изследването на халдейските корени, които със сигурност могат да се открият в корнуолския диалект на великия келтски език.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.